

ဓမ္မဖြင့်ဖြတ်အပ်သော
သံယောဇဉ်

ဦးကျော်ဇေယျ

စာအုပ်အတွက် ကိုယ်စားပြု

ပထမဆုံး ပုံနှိပ်ရေးအဖွဲ့
ပထမဆုံး ပုံနှိပ်ရေးအဖွဲ့
ပထမဆုံး ပုံနှိပ်ရေးအဖွဲ့

အကျဉ်းချုပ်

ဤစာအုပ်ကို ရေးသားသူသည် မြန်မာ့
ဗုဒ္ဓဘာသာကို နားလည်စေရန်
အတွက် ရေးသားခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။
ဤစာအုပ်ကို ရေးသားသူသည် မြန်မာ့
ဗုဒ္ဓဘာသာကို နားလည်စေရန်
အတွက် ရေးသားခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

ဖြန့်ချိရေး

“မယ်နှင့်မောင်” စာပေတိုက်
အမှတ် ၁၂၄၊ အခန်း(၁၀)၊ ပထမထပ်
ဆူးလေဘုရားလမ်း၊ ရန်ကင်းမြို့၊
ဖုန်း-၂၄၃၆၁၄

စာအုပ်စာတမ်းစာနယ်ဇင်း

ကြိုတင်ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခွင့်ပြုအမှတ်

၃၂၀၇၇၁၀၅၁၀

မျက်နှာဖုံးကြိုတင်ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေခွင့်ပြုအမှတ်

၃၂၀၆၇၈၀၅၁၀

မျက်နှာဖုံးဒီဇိုင်း - ဇော်မောင်

ပုံနှိပ်ခြင်း - ပထမအကြိမ်

အုပ်ရေ - ၅၀၀

ပုံနှိပ်ပြီးသည့်လ - ၂၀၀၅ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလ

တန်ဖိုး - ၅၀၀ ကျပ်

အတွင်းပုံနှိပ်နှင့် - ဦးတင်မောင်ဝင်း (၀၅၉၄၆)

မျက်နှာဖုံးပုံနှိပ် သင်းလဲ့ဝင်းပုံနှိပ်တိုက်
အမှတ်(၁)၊ ဗိုလ်ရာညွန့်လမ်း၊
ယောမင်းကြီးရပ်ကွက်၊
ဒဂုံမြို့နယ်၊ ရန်ကုန်မြို့။

ထုတ်ဝေသူ - ဦးကျော်ဇေယျ

စကားပြောနေသူများစာပေ(၀၃၈၄)

အမှတ် ၁၂၄၊ အခန်း ၁၀၊

ဆူးလေဘုရားလမ်း၊ ရန်ကုန်မြို့။

ဓမ္မဖြင့်ဖြတ်အပ်သော သံယောဇဉ်

ဦးကျော်ဇေယျ

မာတိကာ

အခန်းစဉ်	အကြောင်းအရာ	စာမျက်နှာ
၁	အမှာ	၁
အခန်း(၁)	သံယောဇဉ်	၅
အခန်း(၂)	နောင်ပွဲတတ်သည့်တရားနှင့် နောင်ပွဲအပ်သည့်တရား	၁၄
အခန်း (၃)	သံယောဇဉ်မီးဖြင့် လောင်ကျွမ်းနေသူများ	၁၈
အခန်း (၄)	သတ္တဝါတစ်ခု ကံတစ်ခု	၂၇
အခန်း (၅)	ခန္ဓာငါးပါးနှင့်ယှဉ်သော သံယောဇဉ်	၃၅
	ကျမ်းကိုးစာရင်း	၃၉

အမှာ

ဒေသနာတော်အရ ဘဝပေးတာဝန် အနေဖြင့် တာဝန်နှစ်ခု ရှိသည်ဟု သိရှိရသည်။

တစ်ခုမှာ အနစ်နာခံခြင်းဖြစ်သည်။ နောက်တစ်ခုမှာ သူတစ်ပါးအကျိုး ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြစ်သည်။

လူ့ဘဝ၏အစသည် ဤတာဝန်နှစ်ခုဖြင့် စခြင်းဖြစ်ပြီး လူ့ဘဝ၏အဆုံးသည်လည်း ဤတာဝန်နှစ်ခုဖြင့်ပင် အဆုံးသတ်သည်။

မွေးဖွားခြင်းအစတွင် မိခင်သည် ဤတာဝန်နှစ်ရပ်ကို ထမ်းခဲ့ရသည်။ ထိုသူ သေဆုံးသောအခါတွင်လည်း ဤတာဝန်နှစ်ရပ်ဖြစ်သည့် အနစ်နာခံခြင်းနှင့် သူတစ်ပါးအကျိုး ဆောင်ရွက်ခြင်းတို့အတွက်သာ ကျန်ရစ်သည်။

ဘဝအစနှင့်အဆုံးသည် နယ်သတ်မျဉ်းဖြစ်သည်။ ဘဝအစနှင့်အဆုံးကြားရှိ နယ်သတ်မျဉ်းအတွင်း မိမိတို့သည် အသာခံခြင်းနှင့် ကိုယ်ကျိုးစီးပွားပြုခြင်းတို့ဖြင့်

ဘဝအိုးအိမ်ကို ယောင်တီယောင်မှား အခိုင်အမာ တည်ဆောက်ကြသည်။

ငါ့ပစ္စည်း၊ ငါ့ဥစ္စာ၊ ငါ့လင်၊ ငါ့သား၊ ငါ့မယား လုပ်ခဲ့ကြသည်။

ရွှေကသွားနှင့်သူပေါင်း များစွာက လက်တွေ့ သင်ခန်းစာပေါင်းများစွာကို သာဓကပြုပြန်နေပါလျက် မိမိတို့မှာ အသိခေါက်ခက် အဝင်နက်ဆဲ .....။

ပျံ့လွင့်မှု(ဥဒ္ဒစ္စ)၊ ပျက်စီးစေလိုမှု(ဗျာပါဒ)၊ ယုံမှားမှု (ဝိစိကိစ္ဆာ)၊ အမှားယူမှု(သက္ကာယဒိဋ္ဌိ)၊ မသိမှု(အဝိဇ္ဇာ) တို့နှင့် အချိန်တွေ ကုန်လွန်နေခဲ့ကြသည်။

အဆိုးဝါးဆုံးမှာ လိုချင်မှု(ကာမစ္ဆန္ဒ)၊ ထောင်လွှားမှု (မာန) ကိုင်စွဲခြင်းပင်ဖြစ်သည်။

ယင်းတို့က အသာစံခြင်းနှင့် ကိုယ်ကျိုးစီးပွားပြုခြင်းကို အားပေးအားမြှောက်ပြုသည်။ ဟုတ်ဟုတ်တန်တန် မိမိကိုယ်မိမိ မှတ်ထင်စေခဲ့သည်။

စင်စစ် ကာမစ္ဆန္ဒဟူသည် အပူမီးဖြစ်သည်။ ထောင်လွှားမှုဟူသည် ပင့်လေဖြစ်သည်။ သင်တို့ မီးလောင်ရာ လေပင့်ခံနေရသည်ကို သင်တို့မသိ။ ထိုသို့ မသိခြင်းမှာ သင်တို့သည် ပျံ့လွင့်မှု၊ ယုံမှားမှု၊ အမှားယူမှု၊ မသိမှုများကြီးများ အတုတ်အနှောင်ခံနေရ၍ဖြစ်သည်။

သံယောဇဉ်ကြီး(၁၀)ကြီးရှိသည်။ ယင်းတို့မှာ -

- (၁) အယုမှားမှု (သက္ကာယဒိဋ္ဌိ)
- (၂) ယုံမှားမှု (ဝိစိကိစ္ဆာ)
- (၃) သီလအကျင့်ကို အမှားသုံးသပ်မှု (သီလဗ္ဗတပရာမာသ)
- (၄) ကာမ၌လိုချင်မှု (ကာမစ္ဆန္ဒ)
- (၅) ပျက်စီးစေလိုမှု (ဗျာပါဒ)
- (၆) ခူပဘုံ၌တပ်စွန်းမှု (ခူပရာဂ)
- (၇) အခူပဘုံ၌တပ်စွန်းမှု (အခူပရာဂ)
- (၈) ထောင်လွှားမှု (မာန)
- (၉) ပျံ့လွင့်မှု (ဥဒ္ဒစ္စ)
- (၁၀) မသိမှု (အဝိဇ္ဇာ) တို့ဖြစ်သည်။

ယင်း သံယောဇဉ်ကြီး (၁၀)ကြီး ရှိသည့်အနက် (၅)ကြီးသည် အောက်ဘုံအတွက်ဖြစ်ပြီး ကျန်(၅)ကြီးသည် အထက်ဘုံအတွက်ဖြစ်သည်။

အဆိုပါကြီးများအနက် အနည်းဆုံး အောက်ဘုံအတွက်ဖြစ်မည့် ကြီး(၅)ကြီးကို မိမိတို့ဖြတ်ကြရပေလိမ့်မည်။ ထိုသို့ဖြတ်ရာတွင် ဓမ္မဖြင့်သာဖြတ်၍ရသည်။

မည်သည့်အတွက် ထိုကြီးများ ဖြစ်ပေါ်လာရသည်၊ မိမိတို့ မည်သည့်အတွက် ထိုကြီးများဖြင့် အရှုတ်ခံနေကြရသည်၊ ထိုကြီးများကို မည်သို့ဖြတ်ရမည်ဆိုသည်ကို ဤစာအုပ်ဖြင့် ကြီးစားအားထုတ်ကြည့်ခြင်းဖြစ်သည်။

အခန်း(၁)

သံယောဇဉ်

သံယောဇဉ်ပန္နိ - နောင်ဖွဲ့တတ်ကုန်၏။

ဣတိ - ကြောင့်။

သံယောဇနာနိ - သံယောဇဉ်မည်၏။

သံယောဇဉ် ဆိုသည်မှာ သံယောဇန ဟူသော ပါဠိစကားကလာခြင်းဖြစ်သည်။ အနှောင်အဖွဲ့ ဟူ၍ အဓိပ္ပာယ်ရသည်။

သံယောဇဉ်ကို “ကြီး” ဟူ၍ ခေါ်ရိုးရှိသည်။ ထိုသို့ ခေါ်ရိုးရှိသည့်အတိုင်း ကြီးဖြင့်ဖွဲ့ချည်ထားသကဲ့သို့ မိမိ ကိန်းရာ သတ္တဝါကို သံသရာဝဋ်မှ မလွတ်ရအောင် ချည်နှောင်တတ်သည်။ ထို့ကြောင့် ယင်းကို သံယောဇဉ် ဟုခေါ်ခြင်းဖြစ်သည်။

“သံယောဇဉ် ဟူသည်မှာ သတ္တဝါတို့၏ ဘဝနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ကို ချည်နှောင်ထားသောကြီးများ ဖြစ်၏။ ပတ်ဝန်းကျင်တွင် သက်ရှိလည်းပါ၏။ သက်မဲ့လည်း ပါ၏။ ထို့ကြောင့် သတ္တဝါတို့သည် မိမိတို့ဘာသာ မိမိတို့ ဆန္ဒအတိုင်း နေနိုင်ကြသည်မဟုတ်။ သံယောဇဉ်ကြီး

များက နောင်ဖွဲ့ထားခြင်းကြောင့် ပတ်ဝန်းကျင်အတိုင်း လိုက်၍ နေရခြင်းဖြစ်၏။

သို့ဖြစ်လေရာ ပတ်ဝန်းကျင်ကလွပ်လျှင် အချင်းချင်း နောင်ဖွဲ့ထားမှုကြောင့် မိမိလည်းလှုပ်၏။ ပတ်ဝန်းကျင်က ငြိမ်လျှင် မိမိလည်းငြိမ်၏။ ထို့နည်းအတူပင် မိမိကလွပ်လျှင် ပတ်ဝန်းကျင်ကလှုပ်၏။ မိမိကငြိမ်လျှင် ပတ်ဝန်းကျင်ကငြိမ်၏။

ကမ္ဘာအဝန်းရှိ ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ယောက်က ရံ့ရှာဖွယ် အပြုအမူကို ပြုသည်ဆိုလျှင် ထိုအခါ ထိုပုဂ္ဂိုလ်နှင့် မိမိကို ဆက်ထားသော ဒေါသ သံယောဇဉ်ကြီးသည် တင်း၏။ ထို့ကြောင့် ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကို မိမိက မမြင်ဖူးပါလျက် မုန်းတီး၏။ အကယ်၍ နှစ်သက်ဖွယ် အပြုအမူကို ပြုသည်ဆိုလျှင် ထိုပုဂ္ဂိုလ်နှင့် မိမိကို ဆက်ထားသော လောဘသံယောဇဉ်ကြီးသည် တင်း၏။ ထို့ကြောင့် ထိုပုဂ္ဂိုလ်ကို မိမိမမြင်ဖူးပါဘဲလျက် ချစ်၏။

သို့ဖြစ်လေရာ လူသည် မိမိနှင့်ပတ်ဝန်းကျင် ဘာမှ မဆိုင်ဟူ၍ ထင်ပါသော်လည်း ထိုအထင်သည် အထင်မျှသာဖြစ်သည်။ အမှန်မဟုတ်။ အမှန်အားဖြင့် ဗုဒ္ဓဒေသနာတော်အရ သံယောဇဉ်ကြီးများက ဖွဲ့နှောင်ထားမှုကြောင့် မိမိသည် ပတ်ဝန်းကျင်နှင့်ဆိုင်၏။ ၃၁-ဘုံနှင့်ဆိုင်၏။ ထိုသို့ဆိုင်ခြင်းမှာ မိမိနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ကို သံယောဇဉ်ကြီးများဖြင့် ချည်နှောင်ထားသောကြောင့် ဖြစ်၏။ ဘဝနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ကို ဖွဲ့နှောင်ထားသော သံယောဇဉ်ကြီးဟူသည်မှာလည်း မဂ်ဖြင့် မဖြစ်တောက်နိုင်သရွေ့ ကာလပတ်လုံး မိမိ၏သန္တာန်၌ ရှိနေမည်သာ ဖြစ်၏။

အကယ်၍ မိမိသည် သံယောဇဉ်ကြီးအားလုံးကို ဖြတ်တောက်ပြီးသော ရဟန္တာဖြစ်လျှင်သာ မိမိနှင့် ပတ်ဝန်းကျင် ဘာမျှမဆိုင်ခြင်းဖြစ်၏။ မိမိ၏ ကိုယ်ပိုင် ဥစ္စာကို သူတစ်ပါးက မတော်မတရား ယူသွားလျှင်လည်း မိမိအနေဖြင့် မလှုပ်။ မိမိ၌ နှမြောတသခြင်းမဖြစ်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် မိမိနှင့် မိမိပစ္စည်းကို ချည်နှောင်ထားသော လောဘသံယောဇဉ်ကြီးကို မိမိအနေဖြင့် ဖြတ်တောက်ပြီးဖြစ်သောကြောင့် မိမိ၏ ကိုယ်ပိုင်ဥစ္စာနှင့် မိမိသည် ကြီးအားလုံး ပြတ်နေသောကြောင့် ရုပ်သေးရုပ်သဖွယ် ဖြစ်သဖြင့် မလှုပ်ခြင်းဖြစ်၏။ နှမြောတသမှု မရှိခြင်းဖြစ်၏။ ဥစ္စာပစ္စည်းနှင့် သူတစ်ပါးက လှုပ်သော်လည်း မိမိက လိုက်၍မလှုပ်။

ထို့နည်းအတူ ဒေါသသံယောဇဉ်ကြီး ပြတ်နေလျှင်လည်း မည်သည့်ပုဂ္ဂိုလ်အပေါ်မှ ဒေါသမဖြစ်။ မုန်းတီးစိတ် မဖြစ်။ အမှန်အားဖြင့် မုန်းတီးခြင်း၊ ပူပန်ခြင်း၊ ချစ်ခြင်း စသည်တို့မှာ မိမိနှင့် ပတ်ဝန်းကျင်ကို ချည်နှောင်ထားသော သံယောဇဉ်ကြီးများ၏ သဘာဝဖြစ်၏။ ယင်းတို့က တင်းသဖြင့် အချင်းချင်း တစ်ခုက လှုပ်လျှင် အခြားတစ်ခုက လိုက်၍လှုပ်ခြင်းဖြစ်၏။ လက်တွေ့အားဖြင့်လည်း ဤသဘောကို ကမ္ဘာဖြစ်စဉ်များ၌ တွေ့နိုင်၏။ ထိုသို့ တွေ့နိုင်သော်လည်း 'မဆိုင်ဘဲနှင့် ကြားကဝင်ရှုပ်တယ်' ဟူ၍ အထင်မှားတတ်ကြ၏။ ဤသည်မှာ အထင်မှားသည့်အတိုင်းမဟုတ်။ သဘာဝအတိုင်း အမှန်ဖြစ်ခြင်းဖြစ်၏။

မိမိနှင့် ပတ်ဝန်းကျင် ဘာမှ မဆိုင်ဟူ၍ ထင်ပါသော်လည်း

သံယောဇဉ် ကြီးများသည် မြင်နိုင်ခဲ့ပေစွ၊
 အရဟတ္တမဂ်ဖြင့် မမြတ်နိုင်သေးသရွေ့ ကာလပတ်လုံး
 မိမိသည် ပတ်ဝန်းကျင်နှင့် သံယောဇဉ်ကြီးများ၏
 နောင်ဖွဲ့မှုကြောင့် ဆိုင်နေဦးမည်သာဖြစ်၏။ အကယ်၍
 အရဟတ္တမဂ်ကိုရသဖြင့် သံယောဇဉ်ကြီးများ မြတ်သွား
 သောကြောင့် ပတ်ဝန်းကျင်လှုပ်တိုင်း မိမိက လိုက်မလှုပ်
 သော်လည်း သံယောဇဉ်ကြီးများ မပြတ်သေးသော
 ပတ်ဝန်းကျင်ကမူ မိမိလှုပ်တိုင်း လိုက်၍လှုပ်မည်ဖြစ်၏။
 ဤသို့ သိအပ်၏။ ဤသို့ သိခြင်းသည် ယထာဘူတ
 ကျသော သိခြင်းမည်၏။ ဟူ၍ ဦးရွှေအောင်က
 ကိုယ်ကျင့်ဂုဏ်ဝင်စာအုပ်တွင် ရေးသားထားသည်။ တဖန်
 ဦးရွှေအောင်ကပင် သူ၏ အတ္ထဝါဒဆိုသည့်စာအုပ်တွင်
 သံယောဇဉ်နှင့်ပတ်သက်၍ ရေးသားထားသည်မှာ -
 “ကာမဘုံက ချည်နှောင်သော ကြီးများတွင်
 ချစ်ခြင်းနှင့် မုန်းခြင်းတို့လည်း ကြီးများအဖြစ် ပါဝင်၏။
 ထိုထိုအရပ်ဒေသ၌ ဖြစ်လိုခြင်း၊ ထိုထိုပုဂ္ဂိုလ်များနှင့်
 အတူတကွ နေလိုခြင်းသည် ကြီးများပင် ဖြစ်သည်။
 မုန်းတီးခြင်းသည်လည်း ကြီးပင်ဖြစ်သည်။ ပေဖြစ်လျှင်
 ခဲ၊ တူဖြစ်လျှင်ထု ဟူသော ခံယူချက်သည် သံသရာ၌
 အတုံ့အလှည့်အနေဖြင့် တွေ့ဆုံရန် ကာမဘုံက ချည်
 နှောင်ထားသည့်ကြီး ဖြစ်ပါသည်။ ထိုကြီးကို မြတ်
 တောက်ရန် အတုံ့အလှည့်ရှိလျှင် ကျေပါစေ ဟူ၍
 ဆုတောင်းတတ်ကြပါသည်။ ဗြဟ္မာဘုံက ချည်နှောင်
 သောကြီးများတွင်မူ မုန်းတီးခြင်း ဝေါသဖြစ်ခြင်းမရှိချေ။
 အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် ဗြဟ္မာဘုံသည် မိမိတို့၏ဈာန်

စိတ်ဖြင့် ဝေါသကြီးကို ဝိက္ခမနပဟနိဖြင့် မြတ်တောက်
 ထားခဲ့ရာ ဗြဟ္မာဘုံ၌ ဝေါသမပေါ်သောကြောင့် ဖြစ်ပါ
 သည်။ ထို့ကြောင့် ဗြဟ္မာဘုံသည် ကာမဘုံ၌ဖြစ်သော
 ကာလက တစ်ဦးနှင့်တစ်ဦး ဝေါသကြီးဖြင့် ချည်နှောင်
 ခဲ့ဖူးပါက မိမိတို့အဆင်းဆင်း လတ်စားချေရန် ဗြဟ္မာဘုံ
 ၌ တွေ့ဆုံခွင့်မရဘဲ ကာမဘုံ၌သာ ပြန်လည်တွေ့ဆုံခွင့်
 ရမည်ဖြစ်ပါသည်။ ဝေါသကြီးသည် ဗြဟ္မာဘုံက ချည်
 နှောင်သောကြီးမဟုတ်ဘဲ ကာမဘုံက ချည်နှောင်ထား
 သောကြီး ဖြစ်သဖြင့် ကာမဘုံ၌ ပြန်လည်တွေ့ဆုံကြခြင်း
 ဖြစ်ပါသည်။
 သံယောဇဉ်ကြီးများသည် အားလုံး အဆိုးချည်း
 မဟုတ်ချေ။ အကျိုးခွဲကို ပြုတတ်သောကြီးသည် အဆိုး
 ဖြစ်၍ အကျိုးမီးပွားကို ပြုတတ်သော ကြီးသည်
 အကောင်းဖြစ်ပါသည်။ ပန်းတိုင်သဘောရှိလျှင် အဆိုး
 လမ်းစဉ်နှင့် လမ်းကြောင်းသဘောရှိလျှင် အကောင်း
 ဖြစ်ပါသည်။ ကျွန်ုပ်တို့သည် သမုဒ္ဒရာရေပြင်ကျယ်၌
 လက်ပစ်ကူးရင်း လက်ဝန်းကူးနေသူများသဖွယ် ဖြစ်ကြ
 ပါ၏။ ကျွန်ုပ်တို့ထံ မျောလာသော ခွေးသေကောင်ပုပ်ကို
 မြတ်နိုးစရာအဖြစ် မတွယ်တာသင့်သော်လည်း ကမ်းသို့
 ရောက်နိုင်ရန် အမှီသဟဲအပြင် တွယ်တာရမည် ဖြစ်ပါ
 သည်။ ခွေးသေကောင်ပုပ်ကို မှီတွယ်ရင်း ကမ်းသို့ကူးရ
 မည်ဖြစ်ပါသည်။ ကမ်းသို့ကူးစရာ အကူအညီပစ္စည်း
 အဖြစ် အသုံးပြုရမည်ဖြစ်ပါသည်။ သို့မှသာ ကျွန်ုပ်တို့
 သည် ကမ်းသို့ ချောမောစွာ ရောက်နိုင်မည်ဖြစ်ပါသည်။

ကျွန်ုပ်တို့သည် လောကသားများ ဖြစ်ကြပါသည်။ လောကသားများ ဖြစ်ကြသည့်အလျောက် တစ်ဦးတည်း၊ တစ်ယောက်တည်းအနေဖြင့် အထီးကျန် နေ၍မရ။ အသင်း၊ အပင်း၊ အအုပ် အစုဖြင့်သာ နေကြရမည် ဖြစ်ပါသည်။ ယဉ်ကျေးမှုသဘောအရ မြို့ရွာတည်ထောင် ၍ နေရမည်ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့နေသောအခါ ကျွန်ုပ်တို့ သည် မိမိတို့၏ အပေါင်းအသင်းများအပေါ်၌လည်း သံယောဇဉ်ထားရပါမည်။ မိမိတို့မြို့ရွာအပေါ်၌လည်း သံယောဇဉ်ထားရပါမည်။ သို့ရာတွင် ထိုသံယောဇဉ်ကို မိမိအတွက် သိမ်းပိုက်ခံစားရန် (ဂဟဏတ္ထ) အလိုငှာ အသုံးမပြုဘဲ လောကအတွက် အကျိုးပြုရန်၊ လောက၌ တရားဓမ္မ လွှမ်းမိုးစေရန်၊ သံသရာမှ လွတ်မြောက်ရန် (နိတ္တရဏတ္ထ)အလိုငှာ အသုံးပြုရပါမည်။ ထိုသို့ အသုံးပြု မှသာ ထေရဝါဒနှင့်ညီသော အသုံးပြုမှု ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသို့ အသုံးပြုရန်အတွက်ထားသော သံယောဇဉ်သည် ကောင်းသောသံယောဇဉ်ဖြစ်ပါသည်။ ထိုသံယောဇဉ် မျိုးကို ထားထိုက်သောသံယောဇဉ် (သေဝိတဗ္ဗ သံယော ဇဉ်) ဟု ကျမ်းဂန်များ၌ ဆိုပါသည် ... ဟူ၍ဖြစ်သည်။

သံယောဇဉ်ကြီး(၁၀)ကြီးရှိသည့်အနက် အောက် ဖော်ပြပါ ကြီး(၅)ကြီးသည် အောက်ဘုံအတွက်ဖြစ်သော သံယောဇဉ်ကြီးများဖြစ်သည်။

- (၁) အယူမှားမှု (သက္ကာယဒိဋ္ဌိ)
- (၂) ယုံမှားမှု (ဝိစိကိစ္ဆာ)
- (၃) သီလအကျင့်ကို အမှားသုံးသပ်မှု (သီလဗ္ဗတပရာမာသ)

(၄) ကာမ၌လိုချင်မှု (ကာမစ္ဆန္တ)

(၅) ပျက်စီးစေလိုမှု (ဗျာပါဒ)

အောက်ဖော်ပြပါ ကြီး(၅)ကြီးသည် အထက်ဘုံ အတွက်ဖြစ်သော သံယောဇဉ်ကြီးများဖြစ်သည်။

(၁) ရူပဘုံ၌တပ်စွန်းမှု (ရူပရာဂ)

(၂) အရူပဘုံ၌တပ်စွန်းမှု (အရူပရာဂ)

(၃) ထောင်လွှားမှု (မာန)

(၄) ပျံ့လွင့်မှု (ဥဒ္ဓစ္စ)

(၅) မသိမှု (အဝိဇ္ဇာ) တို့ဖြစ်သည်။

အမှားယူမှု(သက္ကာယဒိဋ္ဌိ) ဖြစ်သည်ဆိုခြင်းမှာ ငါ၊ ငါ့ဥစ္စာဟု ယူဆခြင်း၊ ငါ့စွဲစွဲခြင်းဖြစ်သည်။ ယုံမှားမှု (ဝိစိကိစ္ဆာ) ဖြစ်သည်ဆိုခြင်းမှာ ယုံမှားသံသယဖြစ်ခြင်း ဖြစ်သည်။ အမှန်အပေါ်တွင် ယုံမှားသံသယဖြစ်ခြင်း ဖြစ်သည်။

သီလအကျင့်ကို အမှားသုံးသပ်ခြင်း(သီလဗ္ဗတပ ရာမာသ)ဖြစ်သည် ဆိုခြင်းမှာ အမြင်မှား၊ အမှတ်မှား၊ အသိမှား၊ အယူမှားခြင်းဖြစ်သည်။

ကာမ၌ လိုချင်မှု(ကာမစ္ဆန္တ)ဖြစ်သည်ဆိုခြင်းမှာ ကာမဂုဏ်၌ တပ်မက်ခြင်းဖြစ်သည်။

ပျက်စီးစေလိုမှု (ဗျာပါဒ) ဖြစ်သည်ဆိုခြင်းမှာ သူ တစ်ပါးအကျိုး ပျက်စီးစေလိုမှုဖြစ်သည်။

ယင်းတို့သည် အောက်ဘုံအတွက်ဖြစ်သော သံယောဇဉ်ကြီးများဖြစ်သည်။ ထို့ကြောင့် ပူလောင်လှ သည်။

သံယောဇဉ်ကြီး ဟူသမျှ အဆိုးချည်း ဟူ၍ မဆိုသာ။

သုမေဓာရှင်ရသေ့သည် ဒီပင်္ကရာ မြတ်စွာဘုရား ရှင် လက်ထက်တော်က သံယောဇဉ်ကြီး အားလုံးကို ဖြတ်တောက်၍ နိဗ္ဗာန်သို့ဝင်မည်ဆိုက ဝင်ရောက်နိုင်၏။

သို့သော် မြတ်စွာဘုရားသည် လောကသုံးပါး၏ ကျေးဇူးကို ဆပ်လိုသေးသည်။ ထို့ကြောင့်လည်း ဒီပင်္ကရာ မြတ်စွာဘုရား လက်ထက်တော်၌ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက် ပြုနိုင်ပါလျက် မျက်မှောက်ပြုတော်မမူသေးဘဲ လေး သင်္ချေနှင့် ကမ္ဘာတစ်သိန်းတို့ ကာလပတ်လုံး ပါရမီတော် ကို ဖြည့်ကျင့်တော်မူခဲ့သည်။

လောကတွင် အနှိုင်းမဲ့ အနစ်နာခံနိုင်သူဖြစ်ရန်နှင့် လောကတွင် သူတစ်ပါးအကျိုးကို အနှိုင်းမဲ့ ဆောင်ရွက် နိုင်သူဖြစ်ရန်ဟူသော ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့်ဖြစ်သည်။

ယင်းရည်ရွယ်ချက်အတိုင်း ပါရမီဖြည့်၍ ကျင့်ကြံ အားထုတ်ခဲ့၍လည်း အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်တော်နှင့် သဗ္ဗ ညုတဉာဏ်တော်ကို ရရှိတော်မူခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။

အရဟတ္တမဂ်ဉာဏ်တော်သည် အနှိုင်းမဲ့ အနစ်နာ ခံခြင်း၏ အမည်တစ်မျိုးဖြစ်ပြီး သဗ္ဗညုတဉာဏ်တော် သည် သူတစ်ပါးအကျိုးကို အနှိုင်းမဲ့ ဆောင်ရွက်ခြင်း၏ အမည်တစ်မျိုးဖြစ်သည်။

သို့ဖြစ်ရာ သံယောဇဉ်ကြီး (၁၀)ကြီးအနက် ပုထုဇဉ်များအဖို့ အောက်ဘုံအတွက် ဖြစ်စေသည့် သံယောဇဉ်နှောင်ကြီး (၅)ကြီးကို မဖြစ်မနေ ဇွဲလုံ့လ သန်သန် ဓမ္မဖြင့် ကြီးစားဖြတ်တောက်ကြဖို့ဖြစ်သည်။

သံယောဇဉ်နှောင်ကြီး (၅)ကြီးကို မဖြစ်မနေ ဇွဲလုံ့လ သန်သန် ဓမ္မဖြင့် ကြီးစားဖြတ်တောက်ကြဖို့ဖြစ်သည်။

**အခန်း(၂)
နှောင်ဖွဲ့တတ်သည်တရားနှင့် နှောင်ဖွဲ့အပ်သည်တရား**

ဘုရားရှင်လက်ထက်တော်ကာလက စိတ္တသူကြွယ် ဆိုသူသည် ရှိ၏။ သူပိုင်ဆိုင်သော လယ်မြေများသည် အမွှာငူကတောအုပ်၏ ဟိုမှာဘက်တိုင်အောင် တစ်မျှော် တစ်ခေါ်ကျယ်ပြော၏။ လယ်သမားများသည် အမွှာငူက တောအုပ်အနီး၌ မိဂပထကဆိုသည့်အမည်ဖြင့် ရွာတည် ပြီး နေကြကုန်၏။

တစ်ခုသောနေ့လယ်ခင်းတွင် အဆိုပါရွာရှိရာသို့ စိတ္တသူကြွယ် ရောက်ရှိသွားသည်။ ထိုစဉ် အမွှာငူက တောကျောင်းတွင် ရဟန်းများ တရားဆွေးနွေးနေကြ သည်ကို တွေ့ရသည်။

ရဟန်းများဆွေးနွေးနေကြသည်မှာ သံယောဇဉ်နှင့် သံယောဇနိယတရား နှစ်ပါးအကြောင်းဖြစ်သည်။ နှောင် ဖွဲ့တတ်သည်တရားနှင့် နှောင်ဖွဲ့အပ်သည်တရား ဟူ၍ အဓိပ္ပာယ်ရသည်။ အဆိုပါတရားနှစ်ပါးကို အချို့က သဒ္ဓါလည်းကွဲသည်၊ အနက်လည်ကွဲသည်ဟူ၍ ဆိုသည်။

အချို့ကမူ အဆိုပါတရားနှစ်ပါးသည် သဒ္ဓါမျှသာကွဲပြီး အနက်အဓိပ္ပာယ်မကွဲ ဟူ၍ဆိုသည်။ နှစ်ဖက်စလုံး မည်သည့်ဘက်ကမျှ မလွှမ်းမိုးနိုင်ဘဲ တစ်လည်လည် ဖြစ်၍နေသည်။

ထိုအခါ ရဟန်းတော်များကြားတွင် လိပ်ခဲတည်း တည်း ဖြစ်နေသည့်ပြဿနာကို စိတ္တသူကြွယ်က ဥပမာ ဆောင်၍ ဝင်ရောက်ရှင်းလင်း လျှောက်ထားသည်။

“အရှင်ဘုရားတို့၊ ဥပမာအားဖြင့် နွားဖြူ တစ်ကောင်နှင့် နွားမည်းတစ်ကောင်ကို ကြီးနှင့်ချည်ထား သည် ဆိုကြပါစို့။ ဤတွင် တစ်စုံတစ်ယောက်သောသူက နွားဖြူသည် နွားမည်းအတွက် အနှောင်အဖွဲ့ဖြစ်သည် ဟူ၍လည်းကောင်း၊ နွားမည်းသည် နွားဖြူအတွက် အနှောင်အဖွဲ့ဟူ၍လည်းကောင်းပြောဆိုငြားအံ့၊ ထို စကားကို မှန်သည်ဟူ၍ အရှင်ဘုရားတို့ လက်ခံနိုင်ကြ ပါမည်လော” ဟူ၍ မေးလျှောက်သည်။ ထိုအခါ ရဟန်း တို့က “လက်မခံနိုင်ပါ ကျောင်းဒကာ၊ နွားဖြူသည် နွား မည်းအတွက် အနှောင်အဖွဲ့မဟုတ်ပါ။ နွားမည်းသည် လည်း နွားဖြူအတွက် အနှောင်အဖွဲ့မဟုတ်ပါ” ဟုဆို သည်။ ဤတွင် စိတ္တသူကြွယ်က ‘အရှင်ဘုရားတို့၊ ဤ ဥပမာအားဖြင့် ဤသို့သဘောပေါက်ကြရန်ဖြစ်ပါသည်။ စက္ခု၊ သောတ၊ ယာန၊ ဇိဝှာ၊ ကာယ၊ မန ဟူသော အခံ ဓာတ်ခြောက်ပါးတို့ ရှိကြပါသည်။ ရူပ၊ သဒ္ဓါ၊ ဂန္ဓ၊ ရသ၊ ဖောဋ္ဌဗျ၊ ဓမ္မဟူသော အတိုက်ဓာတ်ခြောက်ပါးတို့ ရှိကြ ပါသည်။

ဤဓာတ်တစ်ဆယ့်နှစ်ပါးတို့တွင် အခံဓာတ်များသည် အတိုက်ဓာတ်များအတွက် အနှောင်အဖွဲ့ မဟုတ်ပါ။ အတိုက်ဓာတ်များသည်လည်း အခံဓာတ်များအတွက် အနှောင်အဖွဲ့မဟုတ်ပါ။ ထိုအခံဓာတ်၊ အတိုက်ဓာတ်တို့ ဆုံဆည်းကြခြင်းကို အကြောင်းပြု၍ ဖြစ်ပေါ်လာသော သာယာတပ်မက်ခြင်း ဆန္ဒရှာဂသည်သာ အနှောင်အဖွဲ့ဖြစ်၍ သံယောဇဉ်မည်ပါသည်။ အတိုက်ဓာတ်၊ အခံဓာတ် တစ်ဆယ့်နှစ်ပါး တို့ကား နောင်ဖွဲ့တတ်သော တပ်မက်မှုများ၏ ကျက်စားရာ အာရုံဖြစ်၍ သံယောဇနိယ မည်ပါသည်ဘုရား”ဟု တင်ပြ လျှောက်ထားရာ ရဟန်းတော်များက “ကျောင်းဒါယကာ၊ သင်သည် နက်နဲလှစွာသော ဘုရား တရားတော်များ၌ ဉာဏ်သက်ဝင်စွမ်း ရှိပါဘိ၏။ ကျောင်းဒါယကာ၊ သင့်မှာ လူ့ဖြစ်ကျိုး နပ်ပေစွတကား၊ သာသနာတော်ကြီးနှင့် တွေ့ရကျိုးနပ်လေစွတကား” ဟူ၍ မိန့်ဆိုကာ ရဟန်းတော်များ သာဓုခေါ်ခဲ့ကြသည်။

ဤသို့ဆိုလျှင် သံယောဇဉ် အနှောင်အဖွဲ့များကို မည်ကဲ့သို့ ဖြတ်ရမည်နည်း။

သံယောဇနပဟာနသုတ်တွင် ဤသို့ ပြဆိုထားသည်။

မျက်စိကို မမြဲဘူးဟု သိသူမြင်သူအဖို့ သံယောဇဉ် အနှောင်အဖွဲ့တို့ ပျောက်ကင်းနိုင်သည်။

အဆင်းကို၊ စက္ခုဝိညာဏ်ကို၊ စက္ခုသမ္ပဿကို၊ စက္ခုသမ္ပဿဟူသော အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသည့် ခံစားမှု သုခ ဒုက္ခ ဥပေက္ခာကို မမြဲဟု သိသူ

မြင်သူအဖို့ သံယောဇဉ်အနှောင်အဖွဲ့တို့ ပျောက်ကင်းနိုင်သည်။

နားကို၊ နှာခေါင်းကို၊ လျှာကို၊ ကိုယ်ကို၊ စိတ်ကို၊ သဘောတရားတို့ကို၊ မနောဝိညာဏ်ကို၊ မနောသမ္ပဿကို၊ မနောသမ္ပဿဟူသော အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသည့် ခံစားမှု သုခ ဒုက္ခ ဥပေက္ခာကို မမြဲဟူ၍ သိသူ၊ မြင်သူအဖို့ သံယောဇဉ်အနှောင်အဖွဲ့တို့ ပျောက်ကင်းနိုင်သည်။

မျက်စိကို၊ ကိုယ် အတ္တမဟုတ်ဟု သိသူ၊ မြင်သူ အား သံယောဇဉ်အနှောင်အဖွဲ့တရားတို့သည် ပယ်ခွာ ခြင်းသို့ ရောက်ကုန်သည်။

အဆင်းတို့ကို ကိုယ် ‘အတ္တ’ မဟုတ်ဟု၊ စက္ခုဝိညာဏ်ကို၊ စက္ခုသမ္ပဿကို၊ စက္ခုသမ္ပဿဟူသော အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသည့် ခံစားမှု သုခ ဒုက္ခ ဥပေက္ခာကို ကိုယ် ‘အတ္တ’ မဟုတ်ဟု သိသူ၊ မြင်သူအား သံယောဇဉ် ‘အနှောင်အဖွဲ့’ တရားတို့သည် ပယ်ခွာခြင်းသို့ ရောက်ကုန်၏။

နားကို၊ နှာခေါင်းကို၊ လျှာကို၊ ကိုယ်ကို၊ စိတ်ကို၊ သဘောတရားတို့ကို၊ မနောဝိညာဏ်ကို၊ မနောသမ္ပဿကို၊ မနောသမ္ပဿဟူသော အကြောင်းကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသည့် ခံစားမှု သုခ ဒုက္ခ ဥပေက္ခာကို ကိုယ် ‘အတ္တ’ မဟုတ်ဟု သိသူ၊ မြင်သူအား သံယောဇဉ် ‘အနှောင်အဖွဲ့’ တရားတို့သည် ပယ်ခွာခြင်းသို့ ရောက်ကုန်တယ်။

ဤသို့ သိသူ ဤသို့ မြင်သူအား သံယောဇဉ် ‘အနှောင်အဖွဲ့’ တရားတို့သည် ပယ်ခွာခြင်းသို့ ရောက်ကုန်၏။

အခန်း (၃)
သံယောဇဉ်မီးဖြင့် လောင်ကျွမ်းနေသူများ

ကိသာဂေါတမီ

ဘုရားရှင်လက်ထက်က သာဝတ္ထိမြို့၌ ကမ္ဘာတစ်သိန်း ပါရမီဖြည့်ပြီးသော ကိသာဂေါတမီသည် အရွယ်ရောက်၍ သူဌေးသားတစ်ဦးနှင့် အကြောင်းပါကာ သားဦးကလေးတစ်ယောက် ရရှိလာခဲ့သည်။ သားဦးကလေးသည် လမ်းလျှောက်ခါစအရွယ်၊ ချစ်စဖွယ်ဖြစ်၏။ ထိုကလေးသည် မမျှော်လင့်ဘဲ သေဆုံးသွားခဲ့သည်။

ဘဝတစ်ကွေ့တွင် ခဏသာ တွေ့လိုက်ရသည် ဖြစ်သောကြောင့် ကိသာဂေါတမီသည် ဤဘဝ၌ သေသူကို မတွေ့ဖူးမမြင်ဖူးသေးသူဖြစ်သည့်အတွက် သောကမီးကြီးစွာလောင်မြိုက်၏။ သားသေအလောင်းကိုလည်း မပစ်ရက်ဘဲရှိ၏။

သားသေကို ရင်မှာပိုက်ပြီး “အသက်ပြန်ရှင်အောင် ကုပေးနိုင်တဲ့ဆေးကိုပေးကြပါ။ သားသေကို ရှင်အောင်ကုနိုင်တဲ့ဆေးရှိရင်ပေးကြပါ” ဟု တစ်စာစာ အော်ဟစ်လိုနေသည်။

သားအပေါ် သံယောဇဉ်တွယ်တာမှု ကြီးမားနေသဖြင့် “အရူးမ၊ အရူးမ” ဟု လူတကာကဲ့ရဲ့သည်ကိုပင် အရေးမထားနိုင်ဘဲ အိမ်စဉ်လျှောက်၍ “ရှင်ဆေး” ကို မေး၍နေသည်။

စိတ်ကောင်းရှိသူ ယောက်ျားတစ်ယောက်ကတွေ့၍ သနားသဖြင့် မြတ်စွာဘုရားထံသွားရောက်မေးမြန်းရန် လမ်းညွှန်လိုက်သည်။ ကိသာဂေါတမီသည် သားသေအလောင်းကောင်ကို ပွေ့ပိုက်ကာ ဘုရားထံပါးအရောက်သွားခဲ့သည်။ “တပည့်တော်မရဲ့သားသေကို ရှင်အောင်ကုပေးနိုင်တဲ့ဆေးကို ပေးသနားတော်မူပါဘုရား။ တပည့်တော်မရဲ့သားသေအတွက် အသက်ရှင်ဆေး ပေးတော်မူပါဘုရား” ဟု ဟစ်အော်ငိုကြွေးလျှောက်ထားသည်။

ထိုအခါ ဘုရားရှင်က “ဆေးရလိုလျှင် လူမသေးဘူးသေးသောအိမ်မှ မုန်ညင်းစေ့အနည်းငယ် ရအောင်ယူဆောင်လာပါ” ဟု မိန့်တော်မူသည်။

ငါ့သားသာ သေရသည်မဟုတ် လူအားလုံးပင် သေကြရမည်။ ငါသာ သားနဲ့ ကွဲကွာရသည်မဟုတ်။ လူတိုင်း လူတိုင်းကွဲကွာရသည်ဟူသော အသိ အမြင် မှန်ကို ရစိမ့်သောငှာ ဘုရားရှင်က နည်းပရိယာယ်သုံး၍ မိန့်ကြားတော်မူလိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။

ကိသာဂေါတမီသည် သားသေကို ပွေ့ပိုက်ကာ သာဝတ္ထိမြို့တွင်းသို့ဝင်၍ အိမ်စဉ်အတိုင်းဝင်ရောက်ကာ မုန်ညင်းစေ့ကိုတောင်း၏။ မုန်ညင်းစေ့ကို အိမ်ရှင်များက ပေးမည်ပြုသောအခါ “ဤအိမ်၌ သေဘူးသူ တစ်စုံတစ်ရာမျှ မရှိပါသလော” ဟု၍ မေး၏။

ဤအိမ်တွင် လူသေဘူးပါသည်ဟူသော အဖြေများကိုသာကြားရသည်။ ထိုသို့ကြားသောအခါ မုန်ညင်းစေ့ကို ပြန်၍ပေးပြီး ရှေ့ဆက်၍ တစ်အိမ်ဝင်တစ်အိမ်ထွက် မေးမြန်းတောင်းဆိုလေရာ လူသေဘူးပါသည်ဟူသော အဖြေများကိုသာ အိမ်စဉ်တစ်လျှောက် ဖြေကြားသံများကြားရသည်။ ထိုအခါတွင်မှ ကိသာဂေါတမိသည် သတိဝင်လာကာ “ ဪ၊ သေတယ်ဆိုတာ ငါ့သားတစ်ဦး တစ်ယောက်ထဲမှ မဟုတ်၊ အားလုံးသေကြသည်ချည်းပါဘဲလား၊ သားချစ်နဲ့ ကွေကွင်းရတဲ့ ဆင်းရဲဒုက္ခသည် ငါတစ်ယောက်ထဲတွေ့ကြုံရသည်မဟုတ်၊ အားလုံးတွေ့ရကြုံရပါလား” ဟူ၍ အမြင်မှန်ကိုရကာ သားသေအပေါ် သံယောဇဉ်တွယ်တာမှုပြတ်ခါ သင့်တော်ရာသို့သွား၍ သားသေကို စွန့်ပစ်သည်။

ထို့နောက် ဘုရားထံပါး သွားရောက်ခဲ့သည်။ ဘုရားရှင်က “ချစ်သမီး၊ လူမသေဘူးသေးတဲ့ အိမ်က မုန်ညင်းစေ့ရခဲ့ပြီလား” ဟူ၍ မေးတော်မူ၏။ “မရခဲ့ပါဘုရား၊ အသက်ရှင်သူအားလုံး နောက်ဆုံး၌ သေရတာ ချည်းဆိုသည်ကို သိမြင်ပါပြီဘုရား” ဟူ၍ ပြန်လျှောက်၏။

ဘုရားရှင်က “ချစ်သမီး၊ သင်သည် ငါ့သားယာသေ၏ဟု ထင်ခဲ့သည်။ အမှန်အားဖြင့် သေခြင်းသည် သတ္တဝါအားလုံး၏ ဘုံဆိုင်ဒုက္ခသာဖြစ်သည်” အစချီ၍ သစ္စာလေးပါး ဝိပဿနာတရားကို ဟောတော်မူသည်။

မကြာမီ ကိသာဂေါတမိသည် တရားကို နှလုံးသိမ်းပိုက်လိုက်နိုင်သည်ဖြစ်၍ သောတာပန် ဖြစ်သွား

သည်။ တဖန် ဘိက္ခုနီပြုကာ တရားအားထုတ်သဖြင့် ပဋိသမ္ဘိဒါနှင့်တကွ ရဟန္တာအဖြစ်သို့ရောက်သည်။

ပဋာစာရီ

ပဋာစာရီ ဟုဆိုလျှင် ညာတိဗျသန၊ ဆွေမျိုးပျက်စီးမှုကြောင့် သွက်သွက်ခါအောင် ရူးခဲ့ရသူအဖြစ် သိကြပြီးဖြစ်မည်။

ပဋာစာရီဟု ခေါ်ဆိုခြင်းမှာ အရှက်ရှိသူတို့၏ အကျင့်မှလျောကျကာ အရှက်မဲ့သူတို့၏အကျင့် ရှိသောကြောင့်ဖြစ်သည်။

အဝတ်ထဘီ ဝတ်ဆင်ခြင်းကင်းကာ လှည့်လည်သွားလာတတ်သောကြောင့်လည်း ပဋာစာရီဟု တွင်သည်။ လောကသဘာဝ ပြောင်းပြန်လုပ်သူဟု အဓိပ္ပါယ်ရှိသည်။

ပဋာစာရီသည် သာမန်ပုဂ္ဂိုလ်မဟုတ်၊ ကမ္ဘာတစ်သိန်း ပါရမီဖြည့်ပြီးသော ဧတဒဂ်ပိုင်ရှင်ဖြစ်သည်။ ရဟန္တာထေရီမဖြစ်မှီ ဤဘဝသည် နောက်ဆုံးဘဝဖြစ်သည်။ ဥစ္စာလည်းပေါ၊ ရုပ်လည်းချောသူဖြစ်သည်။ သူဌေးသမီးဘဝကို ရခဲ့သူဖြစ်သည်။

၁၆ နှစ် အရွယ်တွင် မိဘများက သူဌေးသားတစ်ဦးနှင့် လက်ဆက်ပေးရန် စီစဉ်သော်လည်း အိမ်၌ အစေအပါးလုပ်နေသောကျွန်ကို အခိုးခိုင်းကာ ကျွန်၏ ခိုးရာနောက်သို့ လိုက်သွားသူဖြစ်သည်။ အဆိုပါကျွန်နှင့် တောရွာတစ်ရွာတွင် ဆင်းဆင်းရဲရဲနေခဲ့ရသည်။ မိဘက ဓမ္မယာခင်းပေးသော်လည်း ဆူးပေါ်သို့ ခုန်ဆင်းခဲ့သူ

ဖြစ်သည်။ စိတ်၏ပင်ကိုယ်သဘာဝကား ထင်မိထင်ရာ စိုင်းတတ်သူဖြစ်သည်။

ကိုယ်ဝန်ရင့်၍ သားဖွားခါနီးတွင် မိဘထံ ပြန်လို သဖြင့် ခင်ပွန်းကိုပြောရာ ခင်ပွန်းက သဘောမတူ။ ခင်ပွန်းမရှိခိုက် တစ်နေ့တွင် အိမ်မှထွက်၍ပြေးသည်။ မိဘထံ ပြန်ခြင်းဖြစ်သည်။ ခင်ပွန်းသိ၍ နောက်မှ လိုက်ခေါ်ရာ လမ်းမှာပင် သားဦးကလေးမွေးသည်။ တောရွာရှိနေအိမ်သို့ ပြန်လာခဲ့ရသည်။

ဒုတိယအကြိမ် ကိုယ်ဝန်ရင့်၍ သားဖွားချိန် နီးပြန် သောအခါ မိဘထံပြန်လိုသဖြင့် ခင်ပွန်းထံ ခွင့်တောင်း ရာ ခင်ပွန်းက သဘောမတူ၊ ခွင့်မပြု။ တစ်နေ့တွင် ခင်ပွန်း အိမ်၌မရှိခိုက် သားဦးကလေးကိုခေါ်ကာ မိဘထံ ပြန်လာ၏။ ခင်ပွန်းသိ၍ ခင်ပွန်းက နောက်ကလိုက် သည်။ ညမိုးချုပ်စပြုချိန် လမ်းမှာပင်ပြန်တွေ့ကြသည်။

ထိုစဉ် မိုးကြီးလေကြီး သဲသဲမဲမဲရွာသည်။ ကံဆိုးမ သွားရာ မိုးလိုက်၍ရွာဟု ဆိုရမည်ဖြစ်သည်။ မိုးရွဲရွဲစို၍ ချမ်းအေးလှသည့် အချိန်တွင် ကမ္မဇလေက အပြင်း အထန် လှုပ်ရှားလာသည်။ သားဖွားဖို့ အရိပ်တစ်ခု လုပ်ပေးရန် ခင်ပွန်းကိုပြောသောအခါ ခင်ပွန်းက ညအခါ မိုးမှောင်ကြီးထဲ စမ်းတဝါးဝါး အမိုးအကာလိုက်ရှာရင်း တောင်ပို့တစ်ခုပေါ်က ခြုံကိုတက်ခုတ်စဉ် တောင်ပို့ တွင်းက မြေထွက်ကိုက်သဖြင့် ပွဲချင်းပြီးသေရသည်။

ပဋာစာရီသည် မိုးကြီးလေကြီးထဲမှာပင် သားဦး ကလေးနှင့်အတူနေရင်း နောက်ထပ်သားငယ်ကလေးကို မွေးဖွားပြန်သည်။ တစ်ညလုံး သားနှစ်ယောက်ကို

ရင်ခွင်မှာထားပြီး ဒူးနှင့်လက်လေးဖက်ထောက်ကာ ခိုက်ခိုက်တုန် ခံစားရရှာသည်။ မနက်မိုးလင်းသောအခါ တစ်ကိုယ်လုံးဖြူဖပ်ဖြူရော်ဖြစ်၏။ ခင်ပွန်းကိုလိုက်ရှာရာ တောင်ပို့၌ လဲသေနေသည်ကိုတွေ့ရ၍ “ငါ့ကြောင့် ခင်ပွန်းသေရသည်” ဟု သွေးနုသားနုဖြင့် ပြင်းထန်စွာ ငိုကြွေး၏။

ပဋာစာရီသည် သားကြီးကိုလက်မှာဆွဲ၍ သားငယ် ကိုပွေ့ချီကာ မိဘထံပြန်လာရာ ညက ရွာသွန်းသော မိုးကြောင့် မြစ်ရေကြီးနေသည်ကိုမြင်ရသည်။

ပူဆွေးသောကဖြစ်နေ၍ ဘာကိုမှ အေးအေး ဆေးဆေးမစဉ်းစားနိုင်တော့ဘဲ မြစ်ကိုဖြတ်၍ကူးသည်။ ထိုသို့ မြစ်ကိုကူးရာတွင် သားနှစ်ယောက်စလုံးကို ခေါ်မသွားဘဲ သားကြီးကို ဤဖက်ကမ်းမှာ ခဏထားခဲ့ သည်။ သားကြီးဆိုသော်လည်း ဘာမှနားမလည်သေး။ သားငယ်ကိုပွေ့၍ ဟိုဖက်ကမ်းကိုကူးသည်။ ဟိုဖက် ကမ်းသို့ ရောက်သောအခါ သစ်ခက်များခင်းပြီး ကလေး ကို ခဏသိပ်ထားခဲ့ကာ သားကြီးကိုခေါ်ရန် ဤဘက် ကမ်းသို့ ပြန်လာသည်။

သိန်းစွန်ကြီးသည် ပဋာစာရီမြစ်လယ်သို့ အရောက် တွင် သစ်ခက်ပေါ်တွင် သိပ်ထားခဲ့သော သားငယ်ကို အသားတုံးမှတ်ပြီး ထိုးသုတ်လေရာ ပဋာစာရီက အော်ပြီး လက်ကိုမြှောက်၍ သိန်းစွန်ကိုမြှောက်သည်။ အဝေးသို့ ရောက်သွား၍ သိန်းစွန်ကမကြားဘဲ သားငယ်ကို ချီသွား သည်။ လက်မြှောက်အော်သည်ကို သားကြီးကသူ့ကိုခေါ် သည်ထင်ကာ ရေထဲသို့ဆင်းပြေးလာသည်။ ရေထဲသို့

သားကြီး မျောပါသွားသည်။ သားနှစ်ယောက်စလုံး သေကြသည်။

ပဋာစာရီ၏ရင်တွင် မီးစတစ်ချောင်းသာ လောင်ကျွမ်းခဲ့ရာမှ နောက်ထပ်မီးစတစ်ချောင်း ဟုန်းဟုန်းထ လောင်ကျွမ်းတော့သည်။

ပဋာစာရီသည် ခင်ပွန်းရော၊ သားနှစ်ယောက်စလုံး ပါ သေဆုံးသဖြင့် ပူလောင်ပင်ပန်းစွာ အရူးတစ်ပိုင်း ငိုကြွေးရင်း သာဝတ္ထိမြို့ မိဘထံပြန်လာသည်။

လမ်း၌လူတစ်ယောက်နှင့်တွေ့၍ သူ့မိဘအကြောင်း မေးမြန်းရာ ညတုန်းက မိုးကြီးလေကြီးပြင်းထန်စွာ ကျရောက်ခဲ့ပြီး အိမ်ပြိုကျကာ သူငွေးကြီး ဇနီးမောင်နှံ ရော သားဖြစ်သူပါ အိမ်ပိ၍ သေဆုံးသွားပြီဖြစ်ကြောင်း ကြားသိရသည်။ ထိုအခါ ပဋာစာရီ၏ နှလုံးသားသည် ခံနိုင်စွမ်းမရှိတော့။ ခါးဝတ်များလျှောကျကာ ရုပ်ပျက် ဆင်းပျက် သွက်သွက်ခါရူးသွားတော့သည်။

ခြောက်လောင်းပြိုင် ဗျသနဆင်းရဲကြီးက နှလုံးသား ကို တစ်ပြိုင်တည်း စူးဝင်ထိုးနှက် ဖျက်ဆီးပစ်လိုက်ခြင်း ဖြစ်သည်။

အရူးမဘဝဖြင့် ဦးတည်ရာ ထင်ရာသွားနေခဲ့ရာမှ တစ်ချိန်တွင် ဘုရားရှင်၏ဇေတဝန်ကျောင်းသို့ ရောက်ရှိ သွားသည်။ ဘုရားရှင်သည် ထိုစဉ်က တရားဟောပြော လျက်ရှိသည်။ လူအများက ကျောင်းဝန်းထဲ ဝင်မလာနိုင် ရန် ဝိုင်းတားသည်။ ဘုရားရှင်က မတားမြစ်ရန် မိန့်ကြား ပြီး ပဋာစာရီအနီးအပါးသို့ ရောက်သောအခါ “သတိရပါ၊ သတိရပါ” ဟု မိန့်တော်မူလိုက်ရာ ပဋာစာရီချက်ချင်းပင်

သတိရလာသည်။ ယောက်ျားတစ်ယောက် ပေးလာ သောအဝတ်ကို ချက်ချင်းဝတ်ပြီး ဘုရားအနီးသို့ ချဉ်းကပ်ကာ “မြတ်စွာဘုရား တပည့်တော်မမှာ သား လည်းသေ၊ လင်လည်းဆုံး၊ မိဘမောင်ဘွားပါ ပျက်ပြုန်း ခဲ့ရပါပြီ။ သို့ဖြစ်၍ သောကမီး တစ်ဟုန်းဟုန်း တောက် နေရပါသည်ဘုရား၊ ကယ်တော်မူပါဘုရား” ဟု လျှောက် သည်။

မြတ်စွာဘုရားက “သားသမီး စသည့် ဆွေမျိုးတွေ သေဆုံး၍ ငိုခဲ့ရသည့်မျက်ရည်တို့သည် ပင်လယ်ရေမက များခဲ့လှပြီ။ သားသမီးစသူတို့သည် အားကိုးရာအစစ် မဟုတ်၊ တရားဓမ္မသည်သာလျှင် အားကိုးရာအစစ် ဖြစ်သည် ဟူ၍ မိန့်ဆိုကာ သစ္စာလေးပါး ဝိပဿနာ တရားကို ဟောကြားတော်မူသည်။ ထိုအခါတွင်မှ ပဋာစာရီအရူးဘဝပျောက်၍ သောတာပန်ဖြစ်သည်။ မကြာမီ ဘိက္ခုနီလုပ်၍ တရားအလုပ် ဆက်လက် အားထုတ်သည်။

ဘိက္ခုနီဘဝ၌ တစ်နေ့တွင် ရေခပ်ပြီးခြေကို ရေဆေး ရာ ခြေဆေးရန် ပထမလောင်းလိုက်သောရေသည် အနည်းငယ်စီးသွားပြီး ပြတ်သွားသည်။ ဒုတိယလောင်း လိုက်သောရေသည် ထို့ထက်ခပ်ဝေးဝေးစီးသွားသည်။ တတိယလောင်းလိုက်သောရေသည် ထို့ထက် တော်တော် ဝေးဝေးစီးသွားသည်။

ပဋာစာရီသည် ရေစီးသွားပုံကို ကမ္မဋ္ဌာန်း အာရုံ အဖြစ်ယူ၍ ပထမလောင်းလိုက်သောရေကဲ့သို့ သတ္တဝါ တို့သည် ပထမအရွယ်လည်း သေနိုင်သည်။ ဒုတိယ

လောင်းလိုက်သောရေကိုသို့ မဇ္ဈိမ အရွယ်လည်း သေနိုင်သည်။ တတိယလောင်းလိုက်သောရေကိုသို့ ပဇ္ဈိမ အရွယ်လည်း သေနိုင်သည်ဟု တွေးမိသည်။

ဘုရားရှင်က ပဋာစာရီ၏ နှလုံးသွင်းပုံကိုထောက်ခံ၍ ကျောင်းတော်မှနေ၍ ရောင်ခြည်တော်လွှတ်ကာ အပြစ်အပျက်ကိုမမြင်ဘဲ နှစ်တစ်ရာအသက်ရှည်ရသည်ထက် အပြစ်အပျက်ကိုရှုလျက် တစ်ရက်တည်း အသက်ရှင်ရသည်ကမြတ်၏ဟု တရားဟောလိုက်သည်။ ခန္ဓာတွင် ဉာဏ်ကိုချ၍ ဂူပွားရင်း တရားနာလိုက်ရာ ပဋာစာရီသည် ပဋိသန္ဓိဒါနှင့်တကွ ရဟန္တာအဖြစ်သို့ရောက်၏။

ပဋာစာရီသည် ဝိနည်းဆောင် ဘိက္ခုနီတို့တွင် အသာဆုံး စတင်ဂုဏ်ထူးခိုးမြင့်ခြင်း ခံရသူဖြစ်သည်။

အခန်း (၄)
သတ္တဝါတစ်ခု ကံတစ်ခု

ဝိဇ္ဇကတ်လာမဟုတ်သည့် လောကီကျမ်းစာတစ်ခုက ဤသို့ဆိုသည်။

- အင်္ဂါမင်္ဂါ သမ္ဘဝတိ၊ ဟဒယမဝိဇာယတိ။
- အတ္တာ ဝေ ပုတ္တောနာမာတိသင်္ခိဝသရဒေါသတံ။
- အင်္ဂါမင်္ဂါ - အင်္ဂါကြီးငယ်တိုင်း၊ အင်္ဂါကြီးငယ်တိုင်းမှ
- သမ္ဘဝတိ - ဖြစ်၏
- ဟဒယမဝိ - စိတ်နှလုံးမှာလည်း
- သမ္ဘဝတိ - ဖြစ်၏
- ပုတ္တောနာမ - သားသမီးဆိုသော အရာဝတ္ထုသည်
- အတ္တာ - ငါ့ကိုယ်ပင်ဖြစ်၏

သားသမီး ဘယ်ကဖြစ်လာသနည်းဆိုက ပဋိသန္ဓေက မွေ့ရပ်ကဖြစ်သည်။ သားသမီးဆိုသော အရာဝတ္ထုသည် မိဘနှစ်ပါးမှတစ်ဆင့် မိဘ၏စိတ်၊ ရုပ်၊ နှလုံးသားမှသည် သွေးသားထဲကဖြစ်သည်။

ထို့ကြောင့် သားသမီးသည် ငါပဲဖြစ်သည်။ သူတစ်ပါး မဟုတ်။ ငါ့နည်းသားက ဖြစ်လာသည့် သားသမီးဖြစ်၍ သူများမဟုတ်။ ငါ့သားသမီးသည် ငါပဲဖြစ်သည်။

အတ္တာစေပုတ္တောနာမာတိ၊ သဇီဝသရဒေါ သတံ။
ထို ငါဆိုသည့် သားသမီးသည်၊ သရဒေါသတံ၊
အနှစ်တစ်ရာ ကာလပတ်လုံး၊ ဇီဝ - အသက်ရှည်စေ သတည်း။

သားသမီးကို မိဘက မေတ္တာပို့ခြင်းဖြစ်သည်။
လောကီသဘောအားဖြင့် ယူကောင်းပါ၏။

လောကီကျမ်းစာများသည် လောကီအကျိုးငှာ ဖော်ပြ ရေးသားခြင်းဖြစ်သည်။ သို့သော် ပိဋကတ်စာပေအရမူ ယင်းသည် မှားယွင်းသောအယူဖြစ်သည်။

ထိုက်သင့်သော တန်ခိုးလည်းရှိ၍ ထိုက်သင့်သော အသိဉာဏ်လည်းရှိသော ဣန္ဒြေ နတ်ဘီလူးသည် ဘုရားရှင် လက်ထက်တော်ကာလက ဘုရားရှင်အား ဤသို့လျှောက်ထားခဲ့ဘူးသည်။

- ရူပံနဇိဝန္တိဝဒန္တိဗုဒ္ဓါ။
- ကထံန္တယံဝိန္နတိမံသရီရံ။
- ကုတဿအဋ္ဌိယကပိဏ္ဏမေတိ။
- ကထံန္တယံသမ္ပတိဂဗ္ဘရသ္မိံ။

ဘုရားရှင်တို့က ရုပ်ခန္ဓာကြီးကို အသက်၊ အတ္တ မဟုတ် ဟူ၍ ဟောကြားတော်မူ၏။

ဤရုပ်ခန္ဓာကြီးသည် အတ္တမဟုတ်၊ အသက်ကောင်၊ ဝိညာဏ်ကောင်ဆိုသည့် အကောင်မဟုတ် ဟူ၍ ဟော

ပြောတော်မူ၏။ ဤသို့ဆိုက သတ္တဝါသည် ဤခန္ဓာ ကိုယ်ကြီးကို အဘယ်ပုံအဘယ်နည်း ရရှိနိုင်ပါမည်နည်း။

အမိဝမ်းထဲ၌ရှိနေစဉ် ခန္ဓာကိုယ်ကြီးကို အဘယ် ကဲ့သို့ရရှိနိုင်ပါမည်နည်း။ အတ္တဆိုသည့် အကောင်က ပြုပြင်ပေး၍သာ ခန္ဓာကိုယ်ကြီး ပေါ်နေခြင်းဖြစ်သည်။ ထိုသို့မှမဟုတ်လျှင် ခန္ဓာကိုယ်ကြီး ဘယ်ပုံဘယ်လို ရရှိနိုင်ပါမည်နည်း။

သတ္တဝါအား အစိုးအသားအပေါင်းသည် အဘယ်မှ ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်ပါမည်နည်း။

အတ္တက မပြုမပြင်ဘဲနှင့်ဆိုပါက ဤအသား၊ ဤ အစိုးတို့သည် မည်သို့မည်ပုံ ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်ပါမည်နည်း။ အတ္တက အမိဝမ်းထဲ၌ ပြုပြင်ပေးနေ၍သာ အသား အစိုးတို့ ရလာခြင်းဖြစ်သည်။ အတ္တမရှိဘဲ မည်သို့မည်ပုံ ရနိုင်ပါမည်နည်း။

သတ္တဝါသည် စားလိုက်သမျှ အစာအဟာရလျှင် မွမွချေလိုက်၊ အမိဝမ်းတိုက်၌ မည်သို့မည်ပုံ တည်တံ့၍ နေနိုင်ပါမည်နည်း။

အတ္တဆိုသည့် အမာခံ အကောင်သာမရှိက ရုပ် ခန္ဓာကိုယ်ကြီးသည် မည်သို့မည်ပုံ အမိဝမ်းထဲ နေနိုင် ပါမည်နည်း ဟူ၍ လျှောက်ဖူး၏။

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ၏ ခန္ဓာကိုယ်ဖြစ်ပေါ်ပုံမှာ ဤသို့ ဖြစ်သည်။

ပဋိသန္ဓေဖြစ်ဖို့ရန် ကံတစ်ခုခုက ရွေးရှုသည်။ ကံ၏အစွမ်းကြောင့် မိဘနှစ်ပါး၏သွေးသား တည်ရှိ သည်။ အမိဝမ်းထဲတွင် ပထမ ဝိညာဏ်စိတ်၊ စေတသိက်

(သုံးဆယ့်သုံးပါး) ကံကြောင့်ဖြစ်သည့် ရုပ်ကလာပ် သုံးစည်း စတင်ခြင်းဖြစ်သည်။ ဤသည်မှာ ခန္ဓာကိုယ် ကလေး၏အစ ဖြစ်သည်။

စိတ်ဝိညာဏ်၊ စိတ်ဝိညာဏ်နှင့် အတူဖြစ်သည့် စေတသိက် (သုံးဆယ့်သုံးပါး) ယင်းမှာ နာမ်တရား ခေါ်သည်။ နာမ်ခန္ဓာခေါ်သည်။ ထို့နောက် ရုပ်ကလာပ်က အတည်ကိုယ်ခန္ဓာကိုယ်ဖြစ်ဖို့ရန် ကာယဒသကကလာပ်၊ ဝတ္ထုဒသကကလာပ်၊ ဟာဒယဝတ္ထုပါသည့် ရုပ်ဆယ်ခု စုနေသည့် ကလာပ်၊ မိန်းကလေးဖြစ်က က္လတ္တိဘာဝရုပ် ကလာပ်၊ ယောက်ျားကလေးဖြစ်က ပုရိသဘာဝရုပ် ကလာပ်၊ ကာယ၊ ဘာဝ၊ ဝတ္ထုကလာပ်သုံးစည်း။

ပဋိသန္ဓေစိတ်၊ စေတသိက်၊ ရုပ်ကလာပ် စည်း သုံးစည်း တစ်ပြိုင်တည်းဖြစ်သည်။

ထိုသို့ဖြစ်လာခြင်းသည် ကံကြောင့် ဖြစ်လာခြင်း ဖြစ်သည်။ ကံကြောင့် ယောက်ျားမိန်းမ ခွဲခြားချက်လည်း မူလကတည်းက ကွဲလားခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ ကံကြောင့် နှုံးပဏ္ဍုက်၊ ဥဘတောဗျည်းဖြစ်ခြင်းလည်း အကျုံးဝင် သည်။

ယင်းမူလအစ ကာလရေကြည်ဖြစ်သည်။ ခုနှစ်ရက် လုံးလုံး ကာလရေကြည်ဖြစ်သည်။ ခုနှစ်ရက်ပြည့်ပြီး နောက် ရေမြှုပ်ကလေးဖြစ်လာသည်။ အဆိုပါ အနေ အထားတွင် အမိဝမ်းထဲလေမကောင်းက လေကြောင့် သေသွားနိုင်သည်။ သားအိမ်ထဲက ပိုးကြောင့်လည်း သေသွားနိုင်သည်။ အဘယ်မျှလောက်မှ မမြဲသည့် သဘော ဖြစ်သည်။

ဣန္ဒြေကနတ်ပြောသကဲ့သို့ အတ္တမရှိ၊ အတ္တက မဖန်တီး၊ အတ္တက စီမံခြင်းမဟုတ်၊ ကံအကြောင်းက စီမံခြင်းသာဖြစ်သည်။

သုံးသတ္တာဟလောက်အတွင်း ရောက်သောအခါ အမြှုပ်ကလေးသည် အသားတစ်ကလေး ဖြစ်လာသည်။ မြင်သာသည့်သဘော တွေ့ရသည်။ အဟာရရေရုပ် ပေါ်လာသည်။

ပထမဆုံးသတ္တာဟကာလက ရုပ်ကလာပ်သုံးစည်း ပါလာစဉ်က အာဟာရရေရုပ် မဖြစ်ပေါ်သေး၊ အစာ အာဟာရကြောင့် ဖြစ်လာခြင်းမဟုတ်။ ကံကြောင့် ဖြစ်လာခြင်းသာဖြစ်သည်။

အမိဝမ်းထဲတွင် ဥတုဋ္ဌေတွေရှိသည်။ ထို့ကြောင့် ဥတုကြောင့်ဖြစ်သည့် ရုပ်ကလာပ်များ ပါဝင်လာသည်။ ကံကြောင့်ဖြစ်သော ရုပ်ဥတုကြောင့်ဖြစ်သည့် ရုပ်၊ စိတ်ကြောင့်ဖြစ်သောရုပ်များ ပါဝင်လာသည်။

တတိယသတ္တာဟ အရောက်တွင် အသားတစ် ကလေးဖြစ်၍နေပြီ။ ထိုအခါ အမေစားသည့်အစာသည် ကလေး၏ ခန္ဓာကိုယ်ထဲ အစာအာဟာရထိလာသည်။ တော်တော်လေးကြာသည့်အခါ ချက်ကြိုးကလေး ပေါ် လာကာ ချက်ကြိုးမှဆက်သွယ်ပြီး ဝမ်းထဲအထိဝင်သည်။ ဤနည်းဖြင့် ကလေးသည် အစရလာသည်။

ထိုအချိန်တွင် ကလေးအမေ လိမ္မာဖို့ဖြစ်သည်။ အမေသည် အပူအစပ်အစားလွန်ကဲက လွန်စွာနုနယ် သည့် ရုပ်ထဲ အပူအစပ်တွေဟပ်သည်။ အမေက ခြိုးခြံ သည့်အတွက် အစာကြောင့် ရုပ်အားနည်းက ကလေး

ရုပ်အားနည်းသည်။ အမေက အစာကြောင့် ရုပ်အား ရှိလျှင် ကလေး ရုပ်အားရှိသည်။

အမေစားသည့် အစာအာဟာရဖြင့် ကလေးသည် မျှတပြီး ကံကြောင့်ဖြစ်သည့်ရုပ်များ တိုးတိုးလာသည်။ ဥတုကြောင့်ဖြစ်သည့် ရုပ်များထပ်ထပ်တိုးသည်။ စိတ်ကြောင့် ဖြစ်သည့်ရုပ်များ မှန်မှန်ကလေးတိုးလာသည်။ အာဟာရကြောင့်ဖြစ်သည့်ရုပ်သည် အမေက အစားကောင်းကောင်းစားလျှင် စားသလောက် ကလေး၏ ရုပ်ကလေးများ ထွားကျိုင်းသည်။ အမေ အစာအာဟာရ ချို့တဲ့လျှင် ချို့တဲ့သလောက် ကလေး၏ရုပ်ကလေးများ ခပ်လိုလို ဖြစ်သည်။

ခက်မင်းဖြာဟု ဆိုသည့်အလျောက် ငါးပတ်လောက် အရောက်တွင် မာလာသော ကိုယ်ကလေး၊ ခေါင်း၊ လက်၊ ခြေ ပေါ်လာသည်။

ယင်းသို့ဖြစ်ပေါ်ခြင်းသည် ဣန္ဒြေကနတ်ပြောသကဲ့သို့ အတ္တကပြုပြင်ပေးနေခြင်းမဟုတ်။ ကံ၊ စိတ်၊ ဥတု၊ အာဟာရလေးပါးက ပြင်နေခြင်းဖြစ်သည်။

မီးဖွားသောအခါ အမေသည် တပင်တပန်းကြီး မွေးဖွားပေးရသည်။ အတိုက်အခိုက်မခံနိုင်က ကလေး အသက်မရှင်ဟုတ်။ (၁၀) လမျှ အတိုက်အခိုက်ကလေး များကို ခံနိုင်၍ အသက်ရှင်နိုင်ခြင်းဖြစ်သည်။

သို့ဖြစ်ရာ ဣန္ဒြေကနတ်ထင်သကဲ့သို့ အတ္တကလေးက ခန္ဓာကိုယ်ကလေးကို ပြုပြင်စီမံပေးနေသည်ဆိုခြင်းမှာ မဟုတ်။ ကံက စီမံပေး၍ စိတ်ကြောင့်၊ ဥတုကြောင့်၊ အာဟာရကြောင့် ရုပ်များ ကြီးပြင်းလာခြင်းဖြစ်သည်။

သတ္တဝါတစ်ခု မွေးဖွားလာခြင်း၊ သတ္တဝါတစ်ခု သေဆုံးသွားခြင်းသည် စင်စစ် သတ္တဝါတစ်ခု ကံတစ်ခု ပင် ဖြစ်ချေ၏။

ရုပ်၊ ဝေဒနာ၊ သညာ၊ ဝိညာဉ်ဟူသော ခန္ဓာလေးပါးသည် သတ္တဝါတို့ကို ဝဋ်ဆင်းရဲ၌ ယှဉ်စေတတ်သည့် သံယောဇဉ် မမည်ပေ။

**အခန်း (၅)
ခန္ဓာငါးပါးနှင့်ယှဉ်သော သံယောဇဉ်**

ရုပ်၊ ဝေဒနာ၊ သညာ၊ ဝိညာဉ်ဟူသော ခန္ဓာလေးပါးသည် သတ္တဝါတို့ကို ဝဋ်ဆင်းရဲ၌ ယှဉ်စေတတ်သည့် သံယောဇဉ် မမည်ပေ။

အချို့သော သင်္ခါရက္ခန္ဓာသည် သံယောဇဉ်မည်၏။ အချို့သော သင်္ခါရက္ခန္ဓာသည် သံယောဇဉ်မမည်။

ရူပက္ခန္ဓာသည် သံယောဇဉ်၏ အာရုံဖြစ်သည်။ အချို့သော နာမ်ခန္ဓာလေးပါးတို့သည် သံယောဇဉ်၏ အာရုံဖြစ်သည်။ (လောကီစိတ္တုပ္ပါဒ် နာမ်ခန္ဓာလေးပါး) အချို့သော နာမ်ခန္ဓာလေးပါးတို့သည် သံယောဇဉ်၏ အာရုံမဟုတ်ကုန်။ (လောကုတ္တရာစိတ္တုပ္ပါဒ် နာမ်ခန္ဓာလေးပါး)

ရူပက္ခန္ဓာသည် သံယောဇဉ်နှင့် မယှဉ်ချေ။

အချို့သော နာမ်ခန္ဓာလေးပါးတို့သည် သံယောဇဉ်နှင့်ယှဉ်ကုန်၏။ (ဥစ္စုစ္စသဟဂုတ်စိတ်၌ရှိသည့် မောဟပြန်သော အကုသိုလ် စိတ္တုပ္ပါဒ် နာမ်ခန္ဓာလေးပါး)

အချို့သောနာမ်ခန္ဓာလေးပါးတို့သည် သံယောဇဉ်နှင့် မယှဉ်ကုန်။ (ကြွင်းသောနာမ်ခန္ဓာလေးပါး)

ရူပက္ခန္ဓာကို သံယောဇဉ်လည်းမည်၍ သံယောဇဉ်၏ အာရုံလည်းဖြစ်၏ဟု မဆိုအပ်ချေ။ (ရူပက္ခန္ဓာ) သည် သံယောဇဉ်၏အာရုံသာဖြစ်၍ သံယောဇဉ်မမည်ချေ။

(ဝေဒနာ၊ သညာ၊ ဝိညာဉ်) ခန္ဓာသုံးပါးတို့ကို သံယောဇဉ်လည်းမည်၍ သံယောဇဉ်၏ အာရုံလည်း ဖြစ်၏ဟု မဆိုအပ်ကုန်။

အချို့သော (ဝေဒနာ၊ သညာ၊ ဝိညာဉ်) ခန္ဓာသုံးပါး တို့ကို သံယောဇဉ်၏အာရုံသာဖြစ်၍ သံယောဇဉ် မမည်။ (လောကီစိတ်နှင့် ၎င်း၌ရှိသော ဝေဒနာ၊ သညာ)။ အချို့သော (ဝေဒနာ၊ သညာ၊ ဝိညာဉ်) ခန္ဓာသုံးပါးတို့ကို သံယောဇဉ်၏ အာရုံသာဖြစ်၍ သံယောဇဉ်မမည်ဟု မဆိုအပ်ကုန်။ (လောကုတ္တရာစိတ်နှင့် ၎င်း၌ရှိသော ဝေဒနာ၊ သညာ ခန္ဓာသုံးပါး)။

အချို့သော သင်္ခါရက္ခန္ဓာသည် သံယောဇဉ်လည်း မည်၍ သံယောဇဉ်၏အာရုံလည်းဖြစ်၏။ (သံယောဇဉ် ၁၀-ပါး)။

အချို့သော သင်္ခါရက္ခန္ဓာသည် သံယောဇဉ်၏ အာရုံ သာဖြစ်၍ သံယောဇဉ်မမည်ချေ။ (သံယောဇဉ် ၁၀-ပါး ကြည့်သော လောကီသင်္ခါရက္ခန္ဓာ)။

အချို့သော သင်္ခါရက္ခန္ဓာကို သံယောဇဉ်လည်း မည်၍ သံယောဇဉ်၏ အာရုံလည်းဖြစ်၏ ဟူ၍ လည်း ကောင်း၊ သံယောဇဉ်၏အာရုံသာဖြစ်၍ သံယောဇဉ်

မမည် ဟူ၍လည်းကောင်း မဆိုအပ်ချေ။ (လောကုတ္တရာ သင်္ခါရက္ခန္ဓာ)။

ရူပက္ခန္ဓာကို သံယောဇဉ်လည်းမည်၍ သံယောဇဉ် နှင့်လည်းယှဉ်၏ဟူ၍လည်းကောင်း၊ သံယောဇဉ်နှင့်သာ ယှဉ်၍ သံယောဇဉ် မမည်ဟူ၍လည်းကောင်း မဆို အပ်ချေ။ (ဝေဒနာ၊ သညာ၊ ဝိညာဉ်) ခန္ဓာသုံးပါးတို့ကို သံယောဇဉ်လည်းမည်၍ သံယောဇဉ်နှင့်လည်း ယှဉ်၏ ဟူ၍ မဆိုအပ်ကုန်။

အချို့သော (ဝေဒနာ၊ သညာ၊ ဝိညာဉ်) ခန္ဓာသုံးပါး တို့သည် သံယောဇဉ်နှင့်သာ ယှဉ်၍ သံယောဇဉ် မမည်ကုန်။ (အကုသိုလ်စိတ်နှင့် ၎င်း၌ရှိသော ဝေဒနာ၊ သညာ)။

အချို့သော (ဝေဒနာ၊ သညာ၊ ဝိညာဉ်) ခန္ဓာသုံးပါး တို့ကို သံယောဇဉ်နှင့်သာယှဉ်၍ သံယောဇဉ်မမည်ဟု မဆိုအပ်ကုန်။ (သံယောဇဉ်နှင့် မယှဉ်သော ကုသိုလ် ဝိပါက် ကြိယာစိတ်တို့၌ရှိသည့် ဝေဒနာ၊ သညာ၊ ဝိညာဉ်)။

အချို့သော သင်္ခါရက္ခန္ဓာသည် သံယောဇဉ်လည်း မည်၍ သံယောဇဉ်နှင့်လည်းယှဉ်၏။ (သံယောဇဉ် ၁၀- ပါး)။

အချို့သော သင်္ခါရက္ခန္ဓာသည် သံယောဇဉ်နှင့်သာ ယှဉ်၍ သံယောဇဉ် မမည်ချေ။ (သံယောဇဉ်တရား ကိုယ်ကြည့်သည့် အကုသိုလ်စိတ်တို့နှင့်ယှဉ်သော သင်္ခါရက္ခန္ဓာ စေတသိတ်များ)။

အချို့သော သင်္ခါရက္ခန္ဓာကို သံယောဇဉ်လည်း မည်၍ သံယောဇဉ်နှင့်လည်း ယှဉ်၏ဟူ၍လည်းကောင်း

သံယောဇဉ်နှင့်သာယာ၍ သံယောဇဉ်မမည်ဟူ၍
လည်းကောင်း မဆိုအပ်ချေ။ (သံယောဇဉ်နှင့်မယှဉ်သော
ဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်စိတ်၌ ရှိသော မောဟ၊ ကုသိုလ် ဝိပါက်
ကြိယာစိတ်တို့၌ရှိသော သင်္ခါရက္ခန္ဓာ)။

ရူပက္ခန္ဓာသည် သံယောဇဉ်နှင့် မယှဉ်မူ၍
သံယောဇဉ်၏ အာရုံသာဖြစ်၏။

အချို့သော နာမ်ခန္ဓာလေးပါးတို့သည် သံယောဇဉ်
နှင့် မယှဉ်မူ၍ သံယောဇဉ်၏ အာရုံသာဖြစ်ကုန်၏။
(လောကီကုသိုလ်၊ ဝိပါက်၊ ကြိယာနာမ်ခန္ဓာလေးပါး)။

အချို့သော နာမ်ခန္ဓာလေးပါးတို့သည် သံယောဇဉ်
နှင့်လည်း မယှဉ်မူ၍ သံယောဇဉ်၏အာရုံလည်း မဟုတ်
ကုန်။ (လောကုတ္တရာ နာမ်ခန္ဓာလေးပါး)။

အချို့သော နာမ်ခန္ဓာလေးပါးတို့ကို သံယောဇဉ်
နှင့်မယှဉ်မူ၍ သံယောဇဉ်၏အာရုံ မဟုတ်ဟူ၍
လည်းကောင်း မဆိုအပ်ကုန်။ (သံယောဇဉ်နှင့်ယှဉ်သော
နာမ်ခန္ဓာလေးပါး - ဥဒ္ဓစ္စသဟဂုတ်စိတ်၌ရှိသော မောဟ
ကြောင့်သည့် အကုသိုလ်နာမ်ခန္ဓာလေးပါး)။

(Faint bleed-through text from the reverse side of the page)

ဥပသေသိက္ခမာဠိ

ဣဒ္ဓပုဂ္ဂိုလ်ဥပသေသိက္ခမာဠိ

ကျမ်းကိုးစာရင်း

- ၁။ အင်္ဂုတ္တိုရ်ပါဠိတော်မြန်မာပြန်
သံယောဇနသုတ်
- ၂။ ဓမ္မသင်္ဂဏီပါဠိတော်မြန်မာပြန်
သညောဇနဂေါစ္ဆကာ၊ သညောဇနဂုတ်
- ၃။ သဠာယတနဝဂ္ဂသံယုတ်ပါဠိတော်မြန်မာပြန်
စိတ္တသံယုတ်၊ သံယောဇနသုတ်
- ၄။ သံယောဇနပဟာနသုတ်
သံယောဇနသမုတ္တိတသုတ်
- ၅။ အဘိဓမ္မာဝိဘင်း ပါဠိတော်မြန်မာပြန်
- ၆။ ဦးရွှေအောင် (ဗုဒ္ဓလောကသားတို့၏ အနှိုင်းပဲ့
ကျေးဇူးရှင်)